

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . 5 кор.
на місяць . . . . 1-70 кор.

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. п. Дембровського (Хорунджини). Експедиция місцова в Агенції Соколовського в пасажі Габсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня значайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Підземна Росія.

(X) Політичні убийства в Росії найвишнійших начальних людей державних повтаряють ся тепер так часто, що мимохіть треба здогадувати ся тісної звязи внутрішньої поміж ними. Вправді нераз уже запевнювано, що нігілізм не єствує, але бачимо прояви его жита і діяльності. Певно, що Фінляндці думають лише про се, якби визволити ся зпід гнету Росії. Полякам, Жидам, Вірменам і иншим гнобленим там народам так само на думці, щоби позбути ся важкого гнету, але мимо того дуже се можливо, що спільна недоля зродила також спільний союз гноблених. Замітно, що сї революційні явища не виступають на однім місці, а політичні убийства в Росії лучають ся в найріжніших сторонах. Се вказує на певну організацію і можна догадувати ся, що нігілісти поступають після певного з гори обдуманого плану, що тут уложено цілу систему політичних убийств. Останною доси жертвою упав всемогучий міністер царський Плеве, але ніхто не може запевняти, що се остання жертва. Само про себе розуміє ся, що тепер не належить до приємностей, займатися в Росії визначні державні становища і треба мати велику відвагу, щоби на пр. обняти начальство у Фінляндії. Князь Оболенський, що обняв наслідство по Бобрікові, мав при виїзді до Петербурга на своє становище сказати: «Іду з тою свідомістю до Гельсінґфорса, що мої дні почислені».

Найбільш мусить тут зачудувати нездарність російської поліції. В конституційних державах мусять поліційні органи встерігати ся, щоби не стягнули на себе докору, що без потреби обмежають горожанську свободу. Навіть коли є деякі підзори, повинна поліція доперва по провіренню вдавати ся в справу. В Росії на таке не оглядають ся і досить безіменного доносу, щоби підозрілого запроторити в каземати шліссельбурські або сибірські копальні. Поліція має всі способи до розпорядимости, не щадять там гроша, удержують цілі полки тайних агентів, в усіх верствах суспільних є наглядачі над непевними особами і можна би напевно сказати, що не менше є наглядачів як наглядуваних. Тим то кожний чоловік в Росії вельми обережний в розмові, там бонть ся, що стіни мають уха. В товариствах виключена всяка розмова на тему політики, а як деколи заїзжому прийде на думку заговорити про політику, зараз всі зібрані замовкнуть. Глядять зараз до вікна або господар перебе розмову, звернувши на погоду. Навіть в найщирших приятельських кружках не важать ся доторкувати ся політичної розмови, бо лакей або покоєва, що подає чай, можуть бути поліційними донощиками.

Задля таких відносин в Росії все мовчить і певно тепер ніхто там не важить ся розмовляти про убийство Плевого. При таких відносинах насуває ся мимохіть питанє: якже можуть там відбувати ся нігілістичні збори, укладати плани, приготувати бомби.

Можна би сподівати ся, що при таких числі поліційних агентів відкритє заговору або убийства є неминуче. Але з того що діє ся, не можна мати вельми корисного розуміння про російську поліцію, єї проворність і бистрість. Таж нігілісти не є духами невидимими, мусять десь обідати й вечеряти, десь спати, десь ночами сходити ся на наради. А що они розсіяні по всіх усябах величезного царства, мусять мати зорганізовану почту і нема ніякого сумніву, що орудують якимсь добре функціонуючим апаратом для обоюльного порозуміння. Вправді в Росії „чорний кабінет“ також працює невинимо і безпошадно, листова тайна там не єствує, а скоро лише яке письмо впаде в око почтареві, то з ним не церемонить ся, і при всім тим трудно їм внасти на листи нігілістичні.

Страшна подія в Петербурзі насуває мимохіть питанє, чи тепер послідує зміна системи в Росії, бо останні вісти запевняють, що Плеве мав при собі начерк такої організації селянства, яке надано дворянам в земствах. Можна однаті бути певним, що тепер для піддержання поваги влади, дальше будуть примінювати як найострійше поступованє, щоби не показати своєї немочі. Одначе і се є річ певна, що дотеперішня система не дасть ся на довго удержати, бо з неї випливають всякі нещастя а між иншими і нещаслива для Росії війна японська. Нині коли вже невдоволенє в Росії проявило ся і в широких верствах народу, мусить з часом уступити дотеперішня бюрократична система і зробити місце реформам.

Школи на Русі.

(Дальше).

Уніятські школи.

Папа Григорій XIII оснував 1577. р. в Римі грецьку колеґію, котра мала право надавати степені бакалярів, ліценціатів, докторів і магістрів. Є се «Атавазеум», до котрого приймаю даровитих молодців східної Церкви, але не старших 14 літ.

Зі школи сеї вийшов Петро Аркудій, доктор богословія і філософії, що мав стати учителем в першій уніятській школі в Берестю 1597, однак не обняв сего місця, а школа не вийшла в жите.

З перших уніятських шкіл є елементарна школа в Володимирі і духовна семинарія в виленьскім-троїцкім монастирі 1601-1609.

Король Жигмонт III надав всім будущим уніятским школам всі права, вольности і привілеї, які мали польські католицькі школи.

Папа Павло V потвердив привілеї короля 1615. і зрівняв школи уніятські що-до прав з єзуїтскими. Надто папа приняв чотирох вихованків до Атавазеум і уділив 18 стипендій в цілі образованя, з чого головню і майже включно користали монахи чину св. Василія.

Єпископ Рутський, одержавши королівську привілею, бажав поставити монашество уніятске в такі відносини до шкільництва, в яких були Єзуїти, котрі запанували над образованем всеї католицької Церкви. Сили Василіяни були до сего за слабі.

Рутський, зівставши митрополитом, відкрив школу в Новгородку і віддав єї Василіянам. Школа ся мала противників в кальвінах, що заложили рівнож руску школу і старались перепинити успіх уніятської школи.

В Миньску відкрито школу 1615-1617, де учили два бакалярі.

В 1617. мали уніяти виленьскій троїцкій монастир і три низні школи в Миньску, Новгородку і в Володимирі, а пізнійше в Більску, Могилеві, Холмі і в Пиньску 1631. Орден Василіяни заволодів цілою просвітою уніятів. Члени ордену образувались на заграничних університетах і були се світли люди. По виобразованю сил мали Василіяни удержувати новіціати для себе і школи для світських, та уложити порядок шкільний.

Як т. зв. чорне духовенство стояло високо під зглядом образованя, так біле духовенство було убоге і мало образованє з виїмкою одиниць. З початком XVII ст. була духовна семинарія при виленьскім монастирі і бачимо змаганя піднесеня его.

Уніятські школи були в руках чорного духовенства, біле духовенство завідувало тільки школами сільскими, де они були, а з міських володимирської, більської і пиньської. В школах білого духовенства учили самі святиченки або причет церковний, в школах монастирських учили монахи, а рідко, хіба в низших класах, світські бакалярі. Многі з учителів Василіяни перейшли курси наук в папських і єзуїтських колеґіях, тож стояли на значній висоті.

(Конець буде).

Російська шпіонажа.

(Із судової сади.)

Відень 29. VII. 1904.

(Дальше).

Між тим проговорив дещо і мовчливий доси Хроцький. Він подав, що зве ся Сімеон Георгієвич Лавров, родом з Богорустана. Скінчивши реалку в Самарі, поступив до юнкерської школи в Москві та вийшов відтам поручником в 1889. році. Тепер він штабовим капітаном. Капітаном одержав він в маю 1901. р. місію, повини вивідну службу в Галичині. Вслід за тим приказом вїхав він до Галичини, перебував там під прибраними назвискими і так повнив свою службу. — Метою его було: Провідати і справдити припаси наші та збіжа в певних окресностях Галичини, многоту і стан худоби, товару і т. и. та спасати те все, дальше позбирати усї ті подробиці, з яких можна робити висновки що-до движень і постоїв армії. О прочі вісти він не дбав, бо до сего були инші люди. Сї вискази потверджував він кілька разів аж до 15. грудня 1903, коли заявив, що він не є ніякий Лавров, ні штабе-капітан та що всі его вискази доси були зовсім ложні. Сего не міг одначе пояснити, чому він те все подав за правду.

Але в дальшій тоці слідства справджено свідками: Терпінцом, Ліжкою і Рапапортом, що він вже давнійше приїздив до Галичини в російськім офіцарскім уніформі.

Так само і що-до Дирча просліджено его шпіонський характер. При нім найдено шифровий ключ, виловлено его, як пробував

через товариша-арештанта вислати лист з тайними знаками. При однім зі своїх вислухань врисував він вельми справно начерк краківської кріпости, особливо тих точок »Schlüsselpuncte«, яких розсліди у шпіонажі особливо ходило (»Костюшко« і »Смердзонца«). З того видко, як основну побрав вже до того поуку.

Дирч подав такі точнісінькі дані, які міг давати тільки добре втавний; назвиска і адреси чужодержавних військових лиць суть зовсім правдиві і вірні. В Кракові навязав він роман з одною дівчиною, Манею Кнапик, при якій помочи міг тим легше дівляти свої цілі, бо та любка була також любовницею одного полковника інженерії. Одвітно до одержаного приказу перебував він справді кілька неділь в монастирі на Кальварії під прибраним назвиском і тут він підозрілу переписку з посередними особами.

Справджені обставини доказують правдивість признання Дирча, а се потверджує також осуд знавців, висказаний міністерством війни.

Із сего осуду висноує ся іменно, що в тім місци, яке означив Дирч в начерку своїм червоним знаком, находить ся дійсно важний фортифікаційний об'єкт і що як-раз тепер почато робити для его перебудови. Ся перебудова є важним доповненем оборонного укріплення. Знавці вказують дальше на те, що ті точки, які назвав Дирч, дотикають місцевостей, котрі мають для краківської кріпости не тільки військово-технічне але і особливо актуальне значіне.

Також і що до »Лаврова« замічає мін. війни, що ті розвіди, до яких признав ся сей обжалований, приносять чужій державі особливі користи і тому частійше дають звідам подібні прикази. Росія затруднила подібною місією ще одного чоловіка, який тепер сидить у слідстві за шпіонажу, але вже до вина признав ся.

Обж. Дирч, переслуханий що-до случайв свого обману і спроневерства, признав ество тих злочинів.

Другий обжалований не хоче нічого подати що-до своєї особи і назвиска. 17 мая мин. р. хватили его, як хотів перебічи границу, назвав ся тоді Йосифом Хроцким, бо мусів щось сказати; сего назвиска ужив він вперве.

На запит предсідателя, по що зайшов він до Австрії, як довго в Галичині перебував, одвічає лихою німеччиною, що те, що стоїть в обжалованю, в сьо неправда. Вправді опирає ся обжаловане на его власнім признаню, але він казав все неправду, а в тім завинила поліція.

Дальше зізнає »Лавров« по польски при помочи дольмечка.

На назвиско Хроцкого він прийшов слуцайно. Він взагалі не був в Австрії. В Щакові йдуть поїзди і в Прусію.

Его честь і становище не позволяють ему давати одвіт на ті запити. Але де небудь він перебував, він нігде не заподіяв нічого лихого. Звідки він прийшов на назвиско Лаврова, він сам не знає, его підсунув ему комісар поліції. Близші подробиці що-до его минувшини подав він у слідстві зовсім ложно. Те все вигадки.

Предсідатель: Прошу-ж вам сказати, чи Ви взагалі служили пру війську, чи ні?

Обжал.: Я на се не годен відповісти.

Предсід.: Чому-ж подавали Ви те все так точно передше?

Обж.: Мене страшенно мучили і я бачив, що тут я погублю душу. Тому бажав я сему кробити конец і все так подав.

Предсід.: Як то »погублю душу«?

Обж.: Се-ж не марниця, шість місяців пересидіти в поліційних арештах.

Предсід.: А чому-ж так довго не подавали Ви, хто Ви? Ви-ж були приловлені серед вельми підозрілих обставин, отже поліція мусіла розслідити, хто се Ви. Коли-ж Ви самі мовчите і ведете власть на фалшивий слід, то Ви самі завинили, як Вас довше там держала в заперті...

Обж.: Я-ж чоловік, не скот!...

Предсід.: Тільки без фраз... Що Ви тим думаете сказати?

Обж. жалує ся, що веліли ему спати на голій прічи, давали лихо їсти, — хоч у слідстві писав до свого комісара д-ра Банаха з признанем і подякою за великодушне трактоване.

Предсідатель відчитує обжалованому его питомі депозиції що-до его шпіонської місії, де він подрібно описує свій ділокруг і подає, як він свої записки і папери пересилав в Росію, що він ходив по Галичині також і під назв. Квятковського, що гроші пересилано ему в прускій і австр. валюті — але обжалований перечить в сьому, бо се впрочім нічим не доказане.

В Австрії був — каже — вперве, хоч сьвідки бачили его і давнійше.

Впрочім обж. мовчить упрямо на запити предсідателя, або відкликує свої вискази у слідстві.

(Конець буде).

Япаньско-росийска війна.

Нові вісті.

Ген. Куропаткин доносить цареві з дня 30. червня: Трета япаньска армія почала нині знова офензиву. На нашім полудневім фронті задна сторожа нашого лівого крила задержала марш неприятеля до Гайчена. Коло Сімучен (на схід від Гайчена) наші війська відперли неприятеля і заподіяли ему значні страти. Головна армія генер. Оку посуває ся від сторони дороги Яншук-Ляокалін до Сімучен. На східнім фронті Япанці перейшли також до офензиви на наші становища і готовлять ся обійти наше праве крило. Армія ген. Курокого находить ся в поході на захід до Ляояну. Коло Гусіяхта прийшло до бою між нашими патрулями япаньскою передною сторожою. — Телеграма кінчить ся вістію, що Япанці висадили на сушу коло Інку значні відділи війська.

Дня 31. червня наспіла до Петербурга отся телеграма від ген. Куропаткина: Наша передна сторожа лівого крила коло Сансентав по видержаню подвійного нападу ворожих сил, пофнула ся до Гайчену. Неприятель не переслідував наших задних сторожий, але обмежив ся до борби артилерії. Коло Сімучен прийшло також до битви яка тревала цілий день і скінчила ся нашою побідою, бо Япанців здержано в поході. Про операції на нашім найдальшім правім крилі нема доси ніяких вістий. Від провалу Янселін Япанці почали острый атак. Генерал Келлер, стоячи на обсерваційнім місци, однім з найбільше загрожених неприятелем, одержав о 3. год. пополудни смертельну рану і в 20 минут опісля сконав. В напрямі Сайматсі і Ляоян Япанці збирають значні війська. Наші страти з вчерашного дня ще незвісні.

Льондонським газетам доносять з Ляояну, що вчерашного дня не посували ся Япанці на перед, але обезпечували доси заняті позиції.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостей та о приєднуванє нам нових передплатників.

НОВИНИ.

— **Календар.** В середу: руско-кат. Симеона юрод.; рим.-кат. Знайд. св. Стефана. — В чет-

Стефан Білинський.

Релігійно-моральні засади в творах Т. Шевченка.

(Дальше).

В змальованю сих невідрадних відносин суспільного побуту на Україні являєсь Шевченко правдивим речником і заступником народа. Він не може дивитись рівнодушно на те, щоб самі християни легковажили собі добро ближнього, ддятого уносить ся на крилах своєї Музи »високо — високо за синії хмари« в тій лише цілі, щоб показати Господеві все горе, всі кривди і муки людей простих та своєї зболілої душі, а відтак розпустити громовими хмарами по всему небу та огненною карою змести і стерти усіх розпихателів сего сьвіта з лица землі:

Пошлем думу аж до Бога,
Його роспитати,
Чи довго ще на сїм сьвітї
Катам панувати?

Лети-ж моя думо, моя люта муко!
Забери в собою всі лиха, всі зла,
Своє товариство, ти з ними росла,
Ти з ними кохалась; їх тяжкі руки
Тебе повивали; бери-ж їх, лети,
Та по в сьому небу орду розпусти! (I. 202).

В сій сфері чує ся поет безпечним, вірить сильно у всемогучність Божу і виражає надїю, що »колись Бог нам верне волю... Бог яко найсправедливіший мусить уймитись колись за поквдженем і ось котять ся громові слова в »Псалмах Давидових« на голови тих, що:

Не зрять Бога над собою,
Не знають, що діють. (II. 339).

Зближить ся страшна хвиля, коли то:
Між царями й судіями
На радї великій
засяде Цар слави і запитає земних владик:
Доколі будете стяжати
І кров невинну розливати
Людей убогих, а багатим
Судом лукавим помагати? (II. 340).

Що-ж прийде відповісти дерунам людської шкіри, розсадникам деморалізації та лицемірникам? Чим зможуть увевиннити свої поступки? В житю-ж усім помітували і жили гірш звівір диких:

І звівір того не зробить дикий,
Що ви, бучи поклони,
З братами дієте. Закони — —
То вам байдуже! — в добрий час
У Київ їздите що року,
Та сповідаєтесь, нівроку,
У схимника. (II. 152).

В той спосіб годї зацитькати християннові совість, бо не така дорога веде до раю — щастя. Релігійне та моральне, не лицемірне життє привосить спокій душі. І сю гадку розвиває поет досить широко, принявши за — motto — слова апостола любви: »аще кто речеть, яко люблю Бога, а брата своего ненавидить, лож єсть!«

Любов є основою семейного житя, то-ж поет звеличує її в ідилічних епізодах, особливо в поемах »Невольник«, »Неофіти« та »Наймичка«. Любов — се найсвятїйше чувство, звідси то і Церква освящає усякий семейний союз. Вінчанє і родина стоять на сторожи народної моралі, якої головна сила лежить в образі хри-

стіяньскої матери. Мати має проникнутись вірою і страхом Божим, має творити добро себто виховувати своє помомство після норм Божих і лише в дітях видіти своє щастє:

У нашім раї, на землі,
Нічо кращого не має,
Як тая мати молодая
З своїм дитятчком малим.

Тепер їй любо, любо жить
Вона серед — ночи встає,
І стереже добро своє,
І дожидає того сьвіту,
Щоб знов на него подивитись.
Наговоритись... »Це моє,
Моє!... і дивитця на його,
І молитця за його Богу,
І йде на улицю гулять
Гордїйше самої царіці,
Щоб людям, бачте показати,
Своє добро... »а подивитця! —
Моє найкраще над всіма!« (II. 131).

Непорочна дівчина і опис дівочої краси та любви то улюблена тема поета.

І станом гнучким, і красою,
Пренепорочно — молододою,
Старий очі веселю.
Дивлю ся іноді, дивлюсь...
І чудно... мов перед сьвятою
Перед тобою помолюсь.
І жаль менї старому стане
Твоєї божої краси. (II. 22).

(Дальше буде).

вер: руско-кат. Марії Магдалини; рим.-кат. Домініка,

— „Соколи“ при праці. З Ланів коло Щирци пишуть нам: Засноване у нас перед кількома тижнями сокільське гніздо відбуло перші вправи пожежарні в неділю 31. липня пополуудні під проводом д-га Івана Ігната, відпоручника львівського „Сокола“. До вправ стануло звич пів сотки Соколів. На голос трубки алярмуючої явилися на місці з сикавкою і приладами і цілі вправи виконувано в найбільшій порядку. Вечером по чотирогодинних вправах делегат уділив ще кілька важних пояснень що-до вправ і мунітри. Наш „Сокіл“ містить ся в нововибудованім уряді громадскім враз з читальнею „Просвіти“ і крамницею, котру веде д-г. Михайло Підгірний, основатель нашого „Сокола“. Село одушевлене новим товариством, горнесь до него, а приклад до праці дає начальник громади друг Левицький, котрий працює ревню для „Сокола“ і за его старанєм будувєсь вже в селі пожежарня. В неділю відбудуть ся загальні збори. Гарзд! — *Присутний.*

— „Нова Січ“ виходить дальше. Із Станиславова доносять нам, що слідуєче число тижневника „Нова Січ“ вийде дня 5. с. м. в збільшеним форматі.

— Військові маневри XI (львівського) корпусу будуть відбувати ся від 24. с. м. до 11. вересня. По полкових вправах, які тепер почали ся в околицях Львова і будуть тривати до 24. с. м., слідуєть вправи в бригадах в околицях межі Яновом, Вишенкою, Щирцем аж до Верхрати (стації ярославско-сокальської залізничі). Від 30. с. м. до 8. вересня будуть відбувати ся вправи в дивізіях на просторі межі Равою рускою, Новинами, Наролем і Любичею, се є близько російської границі. Дня 9. і 10. вересня будуть кінцеві вправи (Schlussmanöver). Львівська залога поверне до Львова дня 11. вересня, а баталіон польних стріліців ч. 25 дня 12. вересня. Сегорічні маневри мають бути вельми займаючі з огляду стратегічного. Але для війська будуть дуже тяжкі, бо простір, на яким будуть маневри, є пісковатий і убогий в воду.

— З красної ради шкільної. Міністер просвіти признав VIII рангу отсім головним учителям учительских семинарів: Ант. Козловському і Ляврі Пшибильській в Перемишлі; Едв. Павловському і о. Евгенови Гузареві в муж учит. семинарі у Львові; о. Антонови Глодзійському в Тернополі, приділеному до служби в д. к. кр. раді шкільній; Корн. Червинському в Заліццях; Теодорови Біленькому в Самборі; Йос. Гебгардови і Стан. Гарлендерові в Кракові; кс. Вал. Гадовському в Тарнові. — Кр. рада шкільна іменувала заступниками учителів в гімназіях: Людв. Биковського, Меч. Буліньського, Николая Мельника і Едв. Короля в І гімн. в Перемишлі; о. Мавр. Турковського в Сяноці; Генр. Гайцмана, Тад. Явничкого, Ром. Кестиха, Вол. Філяра і Брон. Рахлевича для філії гімназії Франц. Йосифа у Львові; Йос. Капустяря в Яслі, — в реальних школах Йос. Бедрау в Станиславові, Людв. Гедриха в Тернополі, д-ра К. Крафта в Кракові, Волод. Рембача у Львові, І. Тольба в Ярославі. — Кр. рада шкільна перенесла заступників учителів середних шкіл: Брон. Старжецького і Каз. Стрілецького з Самбора до рускої гімназії в Перемишлі; Генр. Осуховського з Ясла до І гімназії в Тернополі; д-ра Йос. Марковського з гімназ. Франц. Йосифа до І шк. реальної у Львові; Мар. Оджиховського з Ярослава до Кракова.

— Недовго панував. Один з поліційних комісарів, який мешкає на Підзамчу, їхав вчера залізницею з Підзамча на головний дворець у Львові. В-І класі, до якої сів комісар, їхав якийсь панок, який однак своїм зверхнім виглядом викликав у комісара недовіре що-до свого панського походження. Комісар почав з ним розмову і ще більше набрав певности, що его товариш їзди почав до І класи в незвичайний спосіб. Заки они оба доїхали до головного двірця, були так „сердечними приятелями“, що комісар запросив его на чарку горівки. Але замість до буфету зайшли до бюро поліції. Комісар представив ся своєму товаришеві в урядовім характері і спитав его, як називає ся, чим є і куда їде. Заскочений невадївно таким питанням, подорожний признав ся, що називає ся Іван Трасевич, був до вчера челядником у коваля Мариновича в Буску, але продав свій грунт і їде до Львова забавити ся. Комісар не дуже якось повірив Трасевичові, бо зателеграфував до поліції в Буску, чи то все правда. По кількох годинах прийшла телеграфічна відповідь, що Трасевич був ковальским челядником, але перед двома неділями обікрав склеп на 800 К і утік до Золочева. При Трасевичові найдено ще 395 К, прочі гроші він пропив в Золочеві. На питанє, чому їхав І класою, відповів Трасевич, що там було безпечнійше перед поліцією. Не треба згадувати, що Трасевич пішов на забаву до фурдигарні.

— Про замах на мін. Плевого доносять з Петербурга: Коли Пळेве сїдав перед палатою міністерства до повозу, яким мав їхати на дворець, замітив, що забув взяти із собою торбину з а-

ктами. Задержав отже повіз і післав по торбину. Тоді якийсь мущина в урядничім мундурі уклонив ся міністрові і сказав: „Ваше превосходительство спізняєт ся“. Пळेве відповів на то: „Если візник поспішить ся, то приїду на час“. В тій хвили якийсь незнакомий чоловік, що то чув, побіг до найближшого фякра, на яким сиділо кількох молодців і разом з ними поїхав в напрямі варшавського двірця. Помічник Плевого, Кразнов, бачив те все, але не звертав уваги, бо думав, що се як-раз тайна поліція... Тимчасом до реставрації, напротив двірця, прийшов з кількома товаришами білявий молодий мущина і розпращав ся поцілунками зі своїми товаришами і сів при вікні від дороги, взявши від одного зі своїх товаришів малий клучок. В реставрації велів отворити вікно, бо було душно і безнастанно дивив ся на дорогу. Его товариші проходили вали ся перед двірцем. Нараз один з них дав знак хустиною і в тій хвили полетіла з вікна бомба на повіз міністра. — Телеграми з Петербурга доносять, що поліція арештує що день нові особи, але багато з них сейчас по переслуханю випускає. Вчера відбули ся похорони Плевого. Цар, який конечно хотів бути на похоронах, відступив від сего, бо поліції донесено, що ніглісти уявляли нові замахи. Близких вістий про похорони Плевого поки-що нема.

— Пожар. В Бориславі згорів вчера вночі один закоп в копальні Цайтльбена на Потоці. Огонь мав бути підложений.

— Роди звірят близьчі вимертє. Недавно ще польовано на диків в Англії. Від п'ятдесяти літ закинено сю забаву, бо дикі там вигинули. Перед диком не стало вовка і медведя. Лис живе ще, але головно завдяки штучному удержаню. Бобр подибує ся декуди у Франції над долиним Роданом, але на его голову наложено нагороду! Незабавки згине цілком задля нерозважного закона. Серед європейских птахів чайка доходить кінця. Її крил уживають на прикрасу, яєць до кухні, а деколи також мяса. Білко з її яйця, ствердіє і полякерованє, служить до виробу штучних клейотів, люльок та цигарниць. В Африці струсь гине, убиваний задля гарних пер. Слонь зникає скоро і постійно; убивають его задля слоневої кости. В нинішних часах убивають до 40.000 слонів річно. Таким чином за 30 літ не стане ні одного слона на показ. Також верхоблюда подибує ся щораз рідше. В азійській Росії уживають его при управі рілі. Та коли не зменшить ся его розмноження, згине навіть там, де его найбільше шанують.

— Піскові мотори. В найсухійших околицях Америки, де води вистарчає ледви на заспокоєнє жажди мешканців, а не мож її ужити до порушаня парових моторів, старали ся інженери одержати мотори при помочи воздушних турбін. Та на жаль вітри віють там неправильно, отже оглянено ся за иншим способом. Пересвідчено ся, що вітри хоч не рівномірні, можуть піднести пісок до великих збірників, з яких відтак спадає так як в клєсидрі на колеса і обертає їх. Коли се справді дасть ся успішно примінити в практиці, то будемо мати нове жерело сили, якого мож буде ужити хочби й на... Сагарі.

— Машина до літання. В Лондоні відбула ся перша публична проба машини до літання, зладженої Грамом Максимом. Будова машини є тайною винахідника, а зібрані видді могли лише поверховно єї оглядати. Має она вид риби і може увести 6 осіб. На пробі піднімала ся зовсім легко понад верхки дерев і порушала ся із швидкістю 35—50 км. на годину. Винахідник надіє ся тоту швидкість ще подвоїти. Незвичайні успіхи свого винаходу Максим завдячує не лише уліпшеному моторові, але також ужитю до свого воздушного приладу виключно алюмінію, найлегшого металю.

— Пияцький заклад. В одній інсбруцькій гостиниці зійшло тя двоє „артистів“ від келишка: фірман і якийсь маляр. Ось пішов між ними заклад, чи фірман випє тільки лямпок вина — коняку, як маляр чарками від горівки. Вправді фірман заклад виграв, але за годину скоропостижно помер. Суд засудив маляра і господарю гостиниці і ще одного кумпана від сего закладу за нереступ проти тілесної безпености. Основуючись на сїм присуді заізваля вдовиця фірманна всіх трое співвинних о заплату відшкодованя за смерть мужа річної ренти в квоті 725 К. Суд вправді високість тої ренти значно обнизив, раз тому, що вдовиця все таки одержала по своїм мужу спадок, а до того покійний фірман заля пияцтва вже не господарував і не заробляв, як слід, все таки присудив обжалуванях на плаченє річних 91 К на вдовицю і сироти по помершій через тяжкий заклад.

— Конкурс Тов-а Руских Женщин. Виділ Тов-а Руских Женщин в Станиславові прийме до свого Інституту при ул. Казимирівській ч. 54 на слідуєчий рік 25 панночок. Оплата місячна з гори вносить 40 К. Дві сестри платять по 30 К. Сиротам і донькам учителів може виділ оплату знизити на 30 К. За науку гри на фортепіані платять ся осібю місячно по 10 К. Інститут дає своїм вихованкам в здоровім льокалі добре у-

держанє, родительську опіку під доглядом настоятельки і учительки і релігійно моральне старанє вихованє. Крім помочи в науках шкільних уділяє ся в Інституті наука співу, рускої літератури і історії. Щирий нагляд і вихованє заповнені вже і тим, що Іх Преосвященєство зволило ласкаво на велику радість Товариства і добро Інституту прийняти Інститут під Свій протекторат. Зголошенє до 20. серпня на руки п. Баришевої в Угрюнові долішнім п. Станиславів. Свідочтва і метрику потрібну до впису родичі мають прислати 28. серпня на руки п. Рибчукової (ул. Коперника ч. 17). Панночки, котрі будуть прийняті, мають явити ся в Інституті 2. або 4. вересня. Біля потрібують діти мати найменше 6 пар значеного. — *Виділ.*

— Бурса сьв. Івана Крестителя в Дрогобичи оголошує конкурс на 24 місць в бурсі. Принятими будуть ученики рускої народної гр.-кат. обр., за місячною оплатою 15—30 К. Одержуть поміщенє, харч і надзір. Кождий питомець повинен мати: 6 пар білих ковдру або коцик, 4 пошівки, 6 ручників, 4 простирала, 6 хусток до носа, дві пари обуви, одєжу літну і зимову, шкільні книжки. Поданя, заосмотрені в посліднє шкільнє свідочтво з декларациєю висоти місячної доплати належить вносити до Виділу Бурси сьв. Іоана Крестителя в Дрогобичи. Речинець до 15. (н. ст.) серпня с. р. — *Виділ.*

— Для руского Товариства педаг. жертвував Впр. о. Іван Любович з Острова на удержувані сим товариством школи 20 К.

— Дрібні вісти. Міністер війни видав новий розпорядок що-до поведєня з жовнірами. Розпорядок поручає старшим добре обходити ся з підвладними і не уживати лайки поганими словами. — В краєвім бюджеті Галичини мабуть підвищать в 1905. р. краєвий додаток о 10%. — Фіякри у Відні почали нині страйк.

— Гумористичний кутик. **Перебрехав.** А) Підчас подорожи по Африці я стрігив такого чорного мурина, що треба було засьвітити свічку, аби его побачити.

Б) То ще нічо. Я знав в Англії таку тоненьку паня, що мусіла два рази входити через двері до сьвітлиці, аби єї можна було замітити.

Зміна ролі. Перед вінчанєм він говорить, она слухає. — В місяць по вінчаню она говорить, він слухає. — В пять літ по вінчаню обоє кричать, а єусїди слухають.

— Поетичний кутик. **Я вмру скоро...** Я (здає ся) вмру скоро і мене ніколи промінь сонця не збудить і не вийду в поле, щоб почути, як гарно вкраїнські дівчата засьпівають нераз ще пісьнє сумну, крилату

з серпом йдучи лискучим попри лани жита, бо до гробу не втиснєсь пісьня сумовита... Я вмру скоро і вкриюсь під пахучі трави від ясных лучів сонця і людий лукавих...

А як вмру я, забудуть мене други, люди і те сонце лискуче і трави зелені, забудуть сиротину, що тихий, буденний

і від горя змарнілий снував ся по полі, вгинав карок від тоски і шукав скрізь долі, що ввідалі ховалась... Всі мене забудуть... *Франц Михайлів.*

В кождій рускій хаті повинна бути на стїні мала **есеї Руси-України**, видана Р. Тов-ом педагогічним у Львові. (Величина : 75x59 см.) Коштує лише 40 сот. Молодїж при науді чи забаві все буде мати перед очима наглядний образ нашої великої Вітчини.

Наука, штука, література.

— **Економіст ч. 7** з дня 30. липня 1904 містить на 32 стор. 4^о отсі статі: Організація кредиту. — Спількова крамниця в Гартлепуль. — Управа тютюну (з ілюстраціями). — Господарська рахунковість. — Оповідєне рілничко-економічних викладів для сьвященників. — Страйки в Австрії 1903. р. — Чи потрібні магазини товарів крамничих? — В передодню сінокосів та жнив. — „Сільський Господар“. — З нагоди відозви тов. „Сільський Господар“. — В справі „Сільського Господаря“. — Посилаймо дітїй до шкіл! — Рух в товариствах кредиторів. — Як можна піднести чистий дохід в господарстві? — Новинки. — Статі „Економіста“ писані зі знанєм справи, ясно і зрозуміло, а доторкають тільки жизненних і щоденних справ, що кождий читач найде в кождім числі кількох статей для него необхідно потрібних. „Економіст“ повинен найти ся в кождій читальні, в кождій крамниці, в кождій бібліотеці шкільній і парохіяльній. Его ціна так невеличка — 5 К річно — що не затяжить в нічийм бюджеті. Адреса Редакції і Адміністрації „Економіста“: Львів, Ринок ч. 10, І пов.

— Дзвінок, ч. 14. з 20. липня 1904 містить отсі оповідача для дітей: На однім місци. — Лев на ловах. — Цікаві оповідача про папір. — Роза зачарованого города. — Милосерний пес. — До молодіжи. — Праця і забава.

Телеграми

з дня 2. серпня.

Париж. Міністер заграничних справ гр. Голуховський приїхав ту з Віттель, де перебував в купелях.

Білгород. В Сербії заносить ся на розрухи соціялістів. Міністер внутрішніх справ видав розпорядження до префектів, де звертає увагу на напади соціялістів на військо і приказує уживати в таких случаях відповідних средств. Наслідком сего розпорядження много соціялістів арештовано.

Петербург. Наслідником Плеваго має бути гр. Ігнатів, давний генерал губернатор Київ, ще перед Драгоміровом.

Берлін. З Токіо доносять, що в руки владивостоцької флотії мусів попасти японський пароход «Теа», який мав прибути до Токіо ще перед тижнем.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лейдена в Берліні
ординує у внутрішніх недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

— Краєва Рада шкільна апробувала слідуєчі видання Руского Тов-а педагогічного на пагороди пильности і до бібліотек шкіл народних:

	(брошуров.)	(оправл.)
Оповідання для дітей	40 сот.	54 сот.
Оповідання Катренка	40 "	54 "
Оповідання Коцюбинського	40 "	54 "
Переклади Кримського	40 "	54 "
Дитячі оповідання, Мамини Сибіряка	30 "	54 "
Байки Пушкіна	30 "	44 "
Оповіданє Марка Вовчка ч. I.	40 "	60 "
Марта Борецька	30 "	44 "
На причках	40 "	60 "
Народні думи, д-ра Пачовського	40 "	60 "
Казки, гр. А. Толстого	40 "	54 "
Поеми, О. Кониського	30 "	44 "
Покарана лож, комедійка	20 "	34 "
Малій сьвітанник	20 "	
Серед цвітів, комедія в 2 діях	16 "	30 "
Ляс Микита, Гете-Франко	1 К	1 К 30 "
Перша китичка, Ярошинської	20 сот.	
Друга китичка, Ярошинської	20 "	
обі разом		54 сот.
Андерсен, Казки IV і V ч.	50 "	
б частій разом опр.		2 К 90 "
Для шкіл виділових апробовано:		
Дивні пригоди комаха, Санґвіна	48 сот.	75 сот.
Інститутка, М. Вовчка	40 "	60 "
Шекспір в повітках	30 "	60 "

В книгарни Товариства ім. Шевченка в книгарни Станіславській можна дістати отсі праці видаві проф. д-ром Ів. Копачом:

Будучність гімназій. Ціна 1 К.

Партійна політика і морал. Ц. 50 с.

Родинне житє (під розвагу руским «соколкам і паннам»). Ц. 50 с.

Соціялізм, етика і політика (під розвагу «старшим і молодшим»). Ц. 50 с.

Три перші праці зладжені на основі творів професора берлінського університету д-ра Фрідріха Паульзена.

Контора виміни

д. к упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

Найновіший твір

Л. Лопатинського ПАРАЦЯ

комедія в 3 актах зі сьпівами
(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним ювіальним гумором і живим діяльгом. Ся комедія збогачує знатно галерию типів у наших народних штуках так з кругів селня, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упростіженим недотепом, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

— Ціна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровського ч. 1, і в книгарнях.

Морелі

вибрані висилає в 5-кльг. кошиках оплатно по 3 К 50 с. за побранем почтовим.

Прощу о вчасні замовлення

ІВАН СТЕРНЮК

купец

100(14-14)

в Заліщиках.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

Беата і Гальшка

трагедія з другої половини XVI віку в 5 актах.

Ціна 1 К.

Ще в р. 1891. прихильно оцінена рефентом краєвого драматичного конкурсу, др. Евг. Олесницьким, а відтак перероблена наново, ся драма відзначає ся скондензованою акцією, трогачючими сценами і вірними характерами на тлі історичного кольориту. Тому і в читанню не тратить свого вражіння

Набути можна в Станіславській книгарни у Львові

Товариство „Просьвіта“ у Львові

підняло ся в сїм році видання, якого потреба для всеї нашої суспільности дуже діймаючо дає ся відбувати. Іменно під редакцією голови Товариства «Просьвіти» проф. Юліана Романчука мають видавати ся твори наших найзнаменитіших письменників в цілі їх спонуларизованя. Перша книжка, яко том I. „Рускої письменности“, обнимаючий твори Котляревського, Артемовського-Гулака (межи ними і зовсім ще незвані) і Гребінки, з портретами і короткими житєписами авторів вже появиля ся і продає ся в гарній оправі по 1 кор., в найгарнійшій оправі 1-50 кор. На пересилку почтову долучити треба 30 сот. більше. Висилає ся тільки за попередним надісланем грошей або за побранем почтовим (Nachnahme).

Позаяк наклад виносить всего 3000 примірників, проте просимо спішити ся з замовленнями.

Дстати можна в Канцелярії Товариства „Просьвіти“ у Львові, Ринок 10.

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБИЖЕ І ПАШУ

против огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить, звертає членам щорічну чисту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8%.

ШКОДИ ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і делегатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4.161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. виносять 1.013.691 кор. і уміщені в пупілярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

АГЕНЦІИ ДНІСТРА находять ся у всіх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР уділяє агенції господарям, де еще на більший округ нема агенції. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізії.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в Товаристві краківскім; власну провізцію від таких обезпечень дає ДНІСТЕР на рускі добродійні цілі; тому на жите обезпечайте ся тільки через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, ринок 10, в домі «Просьвіти».